

موافقتنامه اجرایی

ضمیمه موافقتنامه ژنو

امیرفیض - حقوقدان

آغاز اجرای توافقنامه

امروز خبرگزاریها از قول آقای عراقچی خبر دادند که توافقنامه ژنو از آخر دیماه سال جاری (۲۵۵۲) = ۱۳۹۲) به مرحله اجرا گذاشته میشود.

جامع اظهارات آقای عراقچی بقرار زیر است:

«مطلع شدیم ۶ کشور باراه حل های پیشنهادی موافقت کردند و این راه حل ها در ایران هم از سوی مراجع ذیربط بررسی شد و آنها موافقت خود را اعلام کردند.»

آقای عراقچی روز پنجشنبه ۱۹ دیماه در ملاقات با خانم هلگا اشمید، معاون خاتم کاترین اشتون، و ندی شرمین معاون وزارت خارجه آمریکا در ژنو دیدار داشته و پس از آن، گفته بود: «با طرف های مقابل به راه حل هایی دست یافته است که می بایست در سطوح بالاتر و در پایتخت ها مورد تائید قرار گیرد.»

جان کری و ویلیام هیگ هم حل اختلافات با ایران بر سر این توافقنامه را تائید کردند. آقای اوباما هم با انتشار بیانییه ای از توافق جدید استقبال و آترایک پیشرفت ملموس توصیف کرده است.

در ۲۵ دیماه آقای عراقچی معاون وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی گفت: «یک متن ۳۰ صفحه ای غیر رسمی شامل عناصر کلیدی موافقتنامه ژنو وجود دارد.»

بلافاصله مری هارف سخنگوی وزارت خارجه آمریکا در کنفرانس خبری روزانه خود، درباره اظهارات معاون وزیر خارجه ایران که یک متن ۳۰ صفحه ای درباره مسائل کلیدی توافقنامه ژنو وجود دارد، گفت: «اظهارات معاون وزیر امور خارجه ایران تماما دقیق نبوده و دچار سوء تعبیر است. بگذارید کاملا شفاف بگویم که هیچ توافق محرمانه ای وجود ندارد. سند مرتبط با اجرای توافقنامه ها کاملا مطابق با آن چیزی است که ما توصیف کرده ایم و بصورت برنامه فنی به آژانس ارائه شده است. اجازه بدهید که واضح بگویم که هیچ چیز محرمانه وجود ندارد و هیچکس تلاش نمیکند مخفی کاری کند ما با شرکای خود تلاش میکنیم تا متن توافق را منتشر کنیم.....» (یعنی تا کنون منتشر نشده است)!

آقایان جان مک کین و لیندسی گراهام دوسناتور ارشد آمریکائی روز سه شنبه در بیانییه ای مشترک ادعا کردند که از برخی گزارشات مبنی بر اینکه دولت آمریکا در زمینه آینده برنامه هسته ای ایران، یک معامله پنهانی با ایران کرده است شدیداً نگران هستند قانونگذاران آمریکائی مدعی شدند که مذاکره کننده ارشد

هسته ای ایران ادعا کرده است، تحت این توافق احتمالی ایران اجازه خواهد داشت همه تاسیسات هسته ای اش راباز نگهدارد، به غنی سازی اورانیوم ادامه دهد و تحقیقات هسته ای از جمله تحقیقات درباره نسل بعدی سانتریفیوژها را ادامه دهد و حتی ادامه آنرا گسترش دهد. ما از دولت آمریکا میخواهیم بلافاصله درباره این وضعیت شفاف سازی کند و اطمینان حاصل کند که اعضای کنگره به طور کامل در جریان دیپلماسی هسته ای اش با ایران قرار خواهند داشت.

بلافاصله جی کارنی دبیرمطبوعاتی کاخ سفید واکنش نشان داد و روز سه شنبه در جمع خبرنگاران گفت «هیچ توافق پنهانی وجود ندارد.....»

واما بعد

روز پنجشنبه ۱۹ دیماه که اظهارات آقای عراقچی درباره توافق اجرایی منتشر شد بنده به مناسبت حضور فکری در جریان موافقتنامه ژنو، به دنبال کسب اطلاع از موافقت نامه اجرایی و تفاوت آن با موافقت نامه ژنو قرار گرفتم و در جریان تکمیل تحریری تطبیقی بودم که اظهارات سخنگوی وزارت خارجه منتشر شد و معلوم شد که اظهارات آقای عباس عراقچی پایه و اساسی نداشته و حتی هنوز متن توافق اجرایی منتشر نشده و وزارت خارجه آمریکا تلاش دارد که متن جامع و کامل که مورد موافقت ۵+۱ قرار گرفته است را منتشر سازد.

ناچار آن تحریرات را رها کردم و بهتر دیدم که تحمل شود پس از انتشار متن موافقتنامه از سوی وزارت خارجه آمریکا تطبیق آن با موافقتنامه ژنو صورت گیرد. خاصه که در تحریرات مربوط به مذاکرات ژنو مواردی چند نشان داد که نمیتوان به اظهارات آقای عباس عراقچی و یا آقای ظریف، اعتبار برخاسته از متن را داد، و همانطور که آقای حمید رسائی در مجلس گفت: «آقای ظریف یک چیزی میگوید وزیر خارجه آمریکا چیز دیگری».

سمت و مسیر این تحریر

مسیر این تحریر در جهت اظهارات آقای عراقچی است که ارتباطی با مفهوم موافقتنامه اجرایی ندارد، و متوجه مسائل حقوقی و احتمالا قلب واقعیت هاست که از آن بنام حیرت ها در این تحریر یاد میشود.

حیرت اول رسوائی

حساسترین حیرتی که پیش روست عدم درک عراقچی، به دروغ گفتن درباره ۳۰ صفحه غیررسمی در مذاکرات موافقتنامه اجرایی است. معمولا یک شخص حقوقی آنهم در مقام معاونت وزارت خارجه کشور از این درک ساده غافل نیست که اظهارات خلاف واقع که آثار آن متوجه سایر کشورها و یا کشورهای طرف گفتگو میشود از سوی کشورهای ذیربط با واکنش روبرو میشود زیرا سکوت آنان، تاثیرات بسیار سنگینی علیه دولت خواهد داشت و دولت آن کشور را به تبانی و نیز اختفای تصمیماتی بدون تصویب و اجازه مردم متهم میسازد. چنانکه ملاحظه کردید وزارت خارجه آمریکا سخت واکنش نشان داد و دبیرمطبوعاتی باراک اوباما نیز برواکنش وزارت خارجه مهرتائید زد.

اگر قراری و یا نوشته ای آنطور که عراقچی مدعی است وجود داشته از آنجا که در متن موافقتنامه نبوده (ادعای عراقچی) چرا باید آقای عراقچی آنرا مطرح کند؟ این بی ظرفیتی و خودنمایی خاله زکی کاریک حقوقدان معاون وزارت خارجه یک کشور نیست.

چطور ممکن است عراقچی با زمینه های سخت بی اعتمادی با آمریکا که خود او وسید علی بارها و بارها اعلام کرده اند ندانند که فاش شدن این دروغ چه رسوائی آشکار برای جمهوری اسلامی خواهد بود.

مصرف داخلی

کاملاً قابل درک است که دروغگویی عراقچی مصرف داخلی و خرید شخصیت و اعتبار برای خودش دارد کما اینکه شیخ حسن روحانی به اعتبار همین گزارش دروغ وزارت خارجه جمهوری اسلامی، در سفر اخیرش به اهواز به مردم گفت: «میدانید توافق ژنو یعنی چه؟ یعنی تسلیم قدرت های جهان در مقابل ملت ایران، یعنی پذیرش جهان در برابر فناوری صلح آمیز، یعنی شکستن سد تحریم که بدون حق به ملت صلح دوست ایران تحمیل شده بود و همه اینها در سایه رهبرانقلاب انجام شده است. (روحانی در سفر به اهواز ۲۴ دیماه ۱۳۹۲)

ولی آیا دروغ و رسوائی از آن میتواند سرمایه اعتباری برای شخص باشد؟ این عمل مانند آن است که کسی به بیماری سفلیس مبتلاست و برای جلب ترحم مردم خود را مبتلا به سرماخوردگی معرفی کند.

براحتی این دریافت رامیتوان عمومیت داد که طرف های ایران در مسائل اتمی و مذاکرات پیوسته آن با نماینده ای دروغگو، بی شخصیت و فاقد حسن نیت مواجه شوند و جهانیان نیز کوچکترین اعتباری به اظهارات مسئولین جمهوری اسلامی در رابطه با مسائل هسته ای نداشته باشند.

حیرت دوم - تعیین تاریخ اجرای موافقتنامه اجرایی ژنو

اظهار آقای عراقچی به اینکه «توافقنامه ژنو از آخر دیماه به مرحله اجرا گذاشته میشود» حیرت دیگر است زیرا عبارت «از فلان تاریخ توافقنامه و یا قرارداد و یا فلان قانون به مرحله اجرا در خواهد آمد»، یک عبارت آشنا در مولفات و مکالمات پارلمانی است. و اختصاص به قانون و یا موافقتنامه ای دارد که سیرقانونی آن طی وبه امضای مقام تعیین شده در قانون رسیده و با طی مهلت لازم، برای آگاهی عامه به اجرا درمیآید. به همین مناسبت، سعی میشود قرارداد بین کشورها از تاریخ معینی مشترکاً به اجرا درآید (در اظهارات سخنگوی وزارت امور خارجه آمریکا به مورد بالا توجه و اشاره شده است).

معمولاً در پایان قرارداد بین کشورها نوشته میشود: «قرارداد پس از طی مراحل قانونی کشورهای طرف بعد از..... روز، از آخرین تاریخ تصویب قرارداد، در کشورهای طرف قرارداد، به اجرا در خواهد آمد» تا تعارضی در اجرا بوجود نیاید.

بین دو کشور و یا چند کشور که موافقتنامه ای تنظیم میشود نظریه اینکه آثار اجرایی آن موافقتنامه ها متوجه ملت و کشور است و نظریه اینکه مجالس کشورها نماینده ملت ها هستند آن موافقتنامه ها باید

وحتما باید به تصویب مجلس برسد ووقتی قابل اجراست که بعد از تصویب مجلس، مقام اجرایی کشور آنرا امضا کند یعنی تعهد به اجرا نماید.

اینکه، آقای عباس عراقچی گفته است: «موافقتنامه اجرایی ژنو از پایان دیماه آغاز به اجرا خواهد شد» در تاریخ پارلمانی کشورها ادا سابقه ندارد.

اظهاریکطرفه آقای عراقچی و تعیین روز آغاز اجرای قرارداد، دیدگاه ایشان را منطبق با قراردادهای خصوصی میسازد که از باب مثال فروشنده ملک اعلام میکند که روز فلان خانه را تحویل میدهد.

حیرت سوم - شورای نظارت بر مذاکرات

روز چهارشنبه ۱۱ دیماه سال جاری آقای اسماعیل کوثری نماینده و عضو کمیسیون امنیت ملی و خارجی مجلس نوشت:

«تیم ناظر بر مذاکرات هسته ای ژنو با حضور مسئولان ارشد کشور تشکیل میشود و اضافه کرد در مرحله اول مذاکرات، آنطور که باید و شاید مذاکرات بنفع ماجریان و پیشرفت نداشت، اکنون شورای ناظر بر مذاکرات هسته ای با حضور سران سه قوه و برخی مسئولان ارشد کشور، مسئول نظارت و بستن چارچوب ها بر مذاکرات هستند».

اظهارات آقای کوثری و انتقادات اصولی برخی از نمایندگان نسبت به موافقتنامه و مقالات انتقادی دیگر، این برداشت را میدهد که مذاکرات ژنو و موافقتنامه پیامد آن، تامین کننده حقوق و انتظارات ایران نبوده که شورای نظارت بر مذاکرات ژنو تشکیل شده است. لامحاله این امید و انتظار بوجود میآید که در موافقتنامه، تجدید نظری بعمل آمده که شورای نظارت بر موافقتنامه که از سران سه قوه کشور تشکیل شده به آن رضایت داده و اجرای آنرا از آخر دیماه تعهد کرده اند.

حیرت آنجاست که:

آقای عراقچی معاون وزارت خارجه جمهوری اسلامی و سرپرست تیم مذاکره کننده و همچنین امضا کننده موافقتنامه ژنو و موافقتنامه اجرایی روزیکشنبه یعنی یک روز پس از امضای موافقتنامه اجرایی در یک کنفرانس مطبوعاتی گفت: «کشور باره حل پیشنهادی موافقت کردند و این راه حل ها در ایران از سوی مراجع ذیربط بررسی و آنها موافقت خودشان را اعلام کردند».

چگونه ممکن است اختلافات ۱۰ ساله هسته ای میان ایران و غرب فقط در یک روز بصورت موافقت نامه اجرایی حل و فصل شود؟! آنهم با اعتراف جمهوری اسلامی به اینکه در موافقتنامه ژنو آنطور که باید و شاید منافع ایران تامین نشده است، و ظرف یک روز به ادعای آقای عراقچی مراجع ذیربط رسیدگی و آنرا تائید کرده اند.

آیا کسی باور میکند که رسیدگی به موافقتنامه اجرایی یک روزه ممکن باشد؟ آنهم توسط مراجع ذیربط که منحصر میشود به کارمندان فنی و حقوقی و سیاسی با ابعاد بسیار وسیع؟ محال و ممتنع است. مگر واقعیت قضیه را بتوان در این بیت سعدی یافت که میگوید:

هرچه خواهی کن که ماراباتو روی جنگ نیست پنجه برزور آوران فرهنگ نیست

حیرت دیگر - تأیید پایتخت ها

آقای عراقچی در گفتگویی با خانم اشتون و وندی شرمن در روز پنجشنبه ۱۹ دریمه در ژنو گفته است: <به راه حل‌هایی در ژنو دست یافته ایم که می‌بایست در سطوح بالاتر و در پایتخت‌ها مورد تأیید قرار گیرد>. آیا در فاصله حداکثر سه روز که یک روز آنهم مصادف با تعطیلات اروپایی است راه حل‌هایی که در ژنو بدست آمده مورد تأیید سطوح بالاتر و در پایتخت‌ها قرار گرفته است؟؟

مسئله خیر (مستند بیانیه وزارت خارجه آمریکا) پس چرا این دروغ روشن و رسوا کننده را عراقچی به مطبوعات جهان میگوید!؟

مقصود از پایتخت‌ها چیست؟ آیا پایتخت در مفهوم مجلس شورای کشورهاست که اختیار تصویب قوانین و قراردادهای و موافقتنامه‌های با کشورهای ثالث را دارد؟ ابدأ و ابداء ممکن است یک فرد عادی با این برداشت نادرست مواجه شود که پایتخت کشور همان مجلس است اما محال است که یک حقوقدان که موظف در کار تنظیم یک قرارداد بین کشورهاست با چنین اشتباهی سروکار پیدا کند، و بجای مجلس و یا قوه مقننه، موافقتنامه را حواله پایتخت کند.

تفاوت پایتخت با مجلس قانونگزاری معلوم و ذکرش مایه خلجت است. پایتخت به شهری اطلاق میشود که حکومت در آنجا مستقر است و مجلس جایی است که نمایندگان مجلس در آنجا به وضع قانون مبادرت مینمایند.

درست است که ممکن است مجلس در پایتخت باشد ولی هرچه در پایتخت هست که مجلس نیست و انگهی حقوقدان از اصطلاحات قانونی استفاده میکند نه از اصطلاحات کوچه و بازار. آیا در قانون اساسی کشورها نوشته شده که قانون و موافقتنامه‌ها باید بتصویب پایتخت برسد؟؟ مقصود از سطوح بالاتر در پایتخت چه کسانی هستند و کدام ماده از قانون اساسی مسئولیت تصویب موافقتنامه‌ها و قراردادهای بین کشورها را به سطوح بالاتر داده است. آیا واژه سطوح بالاتر که نامعلوم و نامحدود است میتواند جای صراحت قانون اساسی را که میگوید قراردادهای و موافقتنامه‌ها باید بتصویب مجلس برسد بگیرد؟ مسلماً خیر.

آقای ابوترابی نماینده مجلس اسلامی که هم اکنون ریاست دوره ای مجلس را عهده دار است در رابطه با موافقتنامه ژنو گفت: <تصمیم‌گیری در مورد موافقت نامه ژنو با نظام و مقام رهبری است>.

آیا اظهارات عراقچی به اینکه <موافقتنامه باید در سطح بالا در پایتخت بتصویب برسد> در مورد ایران با اظهارات ابوترابی همسانی حساب شده ندارد؟؟ البته که وقتی ادا کننده جمله یک شخص حقوقدان مسئول مذاکرات و امضای موافقتنامه باشد حتما دارد.